

## Výroční zpráva předsedy Matice Vyššího Vzdělání.

*Citěnému výkonnému výboru Matice Vyššího Vzdělání:*

Předkládám ku schválení obvyklý přehled činnosti výkonného výboru za uplynulý rok. V roce jsou vždy dvě doby, kdy jest potřeba věnovati Matičním záležitostem zvláštní pozornosti. První jest letní doba, v které se přijímají a vyšetřují přihlášky o půjčky pro příští rok. Druhá jest doba ku konci roku, kdy činí se předběžné kroky k volbě a připravují se výroční zprávy. Zbývající část roku pak věnuje se hlavně práci agitační, sledování pokroku posluchačů a odpovídání na otázky, které předkládají rodáci z různých částí země.

První z těchto prací byla tak uspokojivě vykonána, že nebylo nutno odříci ani jedinému ze žadatelů, kteří měli dostatečnou přípravu, aby vyhověli požadavkům stanov. Celkem povoleno dvacet půjček, proti sedmi za předcházející rok. Veškeré případy byly předem důkladně vyšetřeny, a jen tehdy povoleny půjčky, když shledáno, že žadatel vyhovuje stanovám. Zajímavé jest, že mezi těmito posluchači jsou dvě děvčata. Posluchači tyto vstoupili do následujících ústavů: Nebraska, státní universita... 2 Wisconsin, státní universita... 1 Ohio, státní universita... 1 Ohio, Case School of Ap. Science 2 Iowa, hospodářský ústav... 1 Iowa, učitelský ústav... 1 Illinois, Northwestern University 1 Illinois, Chicago University... 1 Texas, hospodářský ústav... 2

Posluchači ti většinou s úspěchem pokračují v práci, toliko ve dvou případech propadli při zkouškách a nuceni byli vystoupiti z ústavu. V jednom z těchto případů sehnal otec celou zapůjčenou částku, \$250.00 a navrátil ji výkonnému výboru. V druhém případě navrátil posluchač částku, která jemu zbyla, \$65.00, a ostatní splatí dle možnosti později. V obou těchto případech, jimž výbor ve spojení s fidelety příslušných ústavů věnoval bedlivou pozornost, měli posluchači uspokojivé vysvědčení dobrých mravů a chování, avšak nemohli stačiti s prací, ačkoli dříve vyhověli vstupovacím požadavkům.

V jednom případě byla posluchačka nucena zanechat práci následkem očního neduhu. Vystoupila čestně a navrátila částku, která jí zbývala, totiž \$30.00. Jest naděje, že jí po uzdravení bude možno v studii pokračovati.

Následovně pokračuje v práci devět z Matičních chraněnců. Dlužno též podotknouti, že největší částka, kterou jediný posluchač obdržel v tomto roce, jest \$250.00. Upozornění toto jest nutné, poněvadž starosta Jednoty Tyrš Cedar Rapids Sokol, pan Halq, uveřejnil obvinění, že výbor povolil v jednom případě více nežli stanovy dovolují. Obvinění to by se mohlo zdáti pravděpodobné, poněvadž pan Halq tvrdí, že byl přítomen ve schůzi, v které prý se tak stalo, a to prý bez všeho vyšetření žádosti. Pan Halq byl přítomen, když se jednomu posluchači povolilo dalších \$50.00, avšak buď neví aneb ne chce věděti, že dříve posluchač ten obdržel toliko \$200.00. O předběžném vyšetření případu toho také ovšem p. Halq nic neví. Že pak posluchač ten sdělil, že příští rok potřebovatí bude toliko \$150.00, mělo svoji příčinu v tom, že obdržel zaměstnání v ústavu, který navštěvuje, které jemu \$100.00 vynese, a nikoliv snad proto, že vybral něco ku předu, jak p. Halq dává na srozuměnou. Byť bychom i p. Halqovi přiznali poctivý úmysl, dokazuje případ tento, jak nespravedlivé může býti obvinění učiněné

bez patřičného vyšetření. Avšak p. Halq obvinění to uveřejnil i potom, kdy jemu vyšetřovací výbor podal důkaz, že obvinění jeho není oprávněné, a tudíž nemožno jemu přiznati poctivý úmysl. Ni jediný posluchač neobdržel v jednom roce více nežli \$250.00, a velká většina jich se spokojí s menší částkou, jak naznačeno ve zprávě pokladníka.

Zajímavé jest porovnání dosavadních příspěvků z půjčkami v různých státech: (V tabulce této nejsou zahrnuty částky obdržené od velkých jednot co celku.)

Příspěvek.	Půjčky
Ohio... \$ 250.10	\$650.00 Zapl. \$250.00
Illinois... 110.00	370.00
Iowa... 1384.08	550.00
Wisconsin 334.50	275.00 Zapl. 65.00
Nebraska 282.90	300.00 Zapl. 30.00
Texas... 15.00	510.00

Z následujících států byly obdrženy příspěvky, avšak dosud žádné přihlášky o půjčky: New York \$410.00, Oklahoma \$20.00, Massachusetts \$20.00, New Jersey \$15.00, Pennsylvania \$10.00, Michigan \$75.00, Minnesota \$65.00, California \$85.00, Missouri \$111.16, Maryland \$105.00, Kansas \$5.00 a South Dakota \$40.00. Z této tabulky zřejmá vysvitá, že ve skutečnosti většinu příspěvků v různých státech věnují členové své vlastní mládeži, a kde se tak neděje, dlužno hledati příčinu v nedostatku žádosti o půjčky. Jest dlužno upozorniti, že bude brzo nutno rozlišovati půjčky dle celkových příspěvků ze státu, dle stanov, budou-li se přihlášky stále množiti. Dosud toho nebylo potřeba, avšak nepochybně v blízké budoucnosti se tak státi musí.

Co se týče druhé ze zmíněných důležitých prací, připrav předvolebních, rozeslal výkonný výbor členům Matice upozornění na blížící se volbu. Následkem obtíží s tajemníkem se práce tato zdržela, avšak vzdor tomu obdržel výbor navrhující listiny od desíti členů v době stanovami určené, a jména čekanců dle stanov rozeslal. Výsledek volby jest následující: Jos. Měkota 500 hlasů, W. F. Severa 499 hl., B. B. Letovský 499 hl., P. A. Koráb 497 hl., B. Šimek 497 hl., M. W. Housek 3 hl., Jos. Pospíšil 3 hl., W. Záleský 3 hl., Jan Vosmek 1 hl., Jos. Klečka 1 hl. Prvních pět členů následovně zvoleno.

Na konci roku též byl ustanoven účetní výbor, který byl na pětičlenný výbor vyšetřovací rozmožnen následkem útoku na Matiči činěných. Výbor ten sestával z pp. P. A. Korába, co odborníka, Jana Tlustého, předsedy Velkofádu Státu Iowa ČSPS., Jos. Kubíčka, pokladníka ZČBJ., Jos. Zeichammla, předsedy řádu Prokop Velký, č. 46 ČSPS. a M. W. Housera, obchodníka. Mužové tyto jsou buď členy, aneb zastupují sbory, které jsou členy, a tvořili úplně nestranný výbor. Zpráva výboru toho byla úplně příznivá, a jest členům již známa.

Od obvyklé práce agitační, kterou po dvě léta předseda hlavně konal, bylo v tomto roce z velké části upuštěno, následkem trapné nemoci předsedy, která jej v prosinci stihla, a téměř po tři měsíce trápila. Po této nemoci přišly nahromaděné univerzitní práce, a konečně obtíže s tajemníkem, tak že uplynuly nejpříhodnější měsíce k agitaci a tato odložena na příští rok. Vzdor tomu užil předseda příležitosti poskytnuté místními spolky a rodáky, aby v několika českých osadách promluvil v zájmu důkladnějšího vzdělání. Veškeré podobné žádosti byl však v zimě nucen odepřiti následkem nemoci.

V některých ohledech nejvýznamnější z těchto návštěv patřila sboru "Komenský" v Lincoln, Neb. Universita nebraská stojí dosud v popředí, pokud se počtu českých posluchačů týče, neb v uplynulém roce přesahoval počet

opět čtyřicet, a klub "Komenský" zdárně pokračuje. Dvacet jeho členů předložili Board of Regents žádost o zavedení češtiny do státní university, a předseda dopsal na kancléře university v zájmu dobrých myšlenek. Záležitost ta, jak dálece nám známo, není dosud vyřízena. Vzdor tomu, že agitace ochabla, přibyl slušný počet příspěvků, z nichž největší byla částka \$1,000, povolená sjezdem ČSPS. co jubilejní dar.

Pokud se odpoví na dotazy, atd., týče, nelze nyní udati podrobnosti, neb dosud nemáme v rukou zápisní knihu a dopisy, které měl bývalý tajemník v rukou. Podobných dopisů však byl větší počet, a na některé z nich předseda sám odpovídal.

Výbor též rozeslal návod místním výborům, a přijal většinu českých novinářů v Americe za členy na základě práce, kterou pro Matiči vykonali. Jedna z nejdůležitějších prací výboru pozůstávala ze zakoupení pohyblivé knihovny ze zvláštního fondu k účelu tomu sebraného. Knihovna obsahuje 73 svazků, v ceně \$87.80, a v některých případech jest více nežli jedna kniha ve svazku. Většina těchto knih byla objednána přímo z Prahy od spolku "Máj", prostřednictvím p. Heritese, který zároveň několik vlastních děl daroval. Hrabě Luetzova a pan Jan Borecký též darovali knihy. Knihy se zapůjčují českým posluchačům ve vyšších vyučovacích ústavech dle sestavených pravidel.

Veškeré vedlejší výlohy spojené s tiskem, kolky, atd., opět zaplatil pokladník co další příspěvek Matiči. Určitou částku nelze udati bez tajemství zápisek, budíž zde však uvedeno, že nezahrnuje cestovní výlohy předsedy, které si tento platil částečně sám a částečně zaplatily je spolky, od nichž byl vyzván.

Nutno jest zde zaznamenati i nepřijemnou událost s bývalým tajemníkem J. J. Hájkem. Česká veřejnost celkem uznala snahu Matice od samého založení. Tu a tam ovšem objevili se jednotlivci, kteří jí nepřáli. Mezi těmi zvláště "vynikal" redaktor Sokola Amerického, dr. Jičínský. Člověk tento, puzen osobní záští proti pokladníku výkonného výboru, útočil po delší dobu na Matiči. Výkonný výbor nedbal vésti veřejnou polemiku jakoukoliv, a rvláště ne s člověkem jeho druhu, a proto obrátil se úředně na výkonný výbor Národní Jednoty Sokolské s uctívou žádostí, aby zamezil další útoky na podnik, který jest podporován velkým počtem sokolských sborů. Stížnost tuto sepsal a i schválil bývalý tajemník výkonného výboru, J. J. Hájek, ačkoliv nyní tvrdí, že se tak nestalo "úředně." Ku konce března však dostal p. Hájek povověď od p. Severy, u něhož byl zaměstnán, a aby se pomstil snad p. Severovi, spojil se s dr. Jičínským k nejnejménějším útokům, jaký kdy spáchán byl mezi Čechy americkými, a před nímž i pověstný skutek "Českých bratří" ustupuje do pozadí. Pan Hájek, jako tajemník, odepřel dostaviti se do několika schůzí výboru, aniž poslal do schůzí těch zápisní knihu. Po delším odkládání a vyhovování tajemníkovu byl předseda nucen podati výboru stížnost proti němu, a on byl z úřadu tajemníka sesazen. Výbor neosoboval si právo sesaditi jej z členství výboru, neb do tohoto byl zvolen členy Matice, avšak do úřadu tajemníka byl zvolen výborem, a proto měl i výbor právo jej sesaditi pro zanedbávání povinností a poškozování členů Matice. I tento krok byl učiněn teprv, když bylo na blíženi, že p. Hájek má pouze za účel zdržování práce výboru, a jemu byla poskytnuta vše možná příležitost, aby povinnosti své vykonal. Stučno zde podot-

knouti, že byl na dále uznán za člena výkonného výboru až do volby a že byl uvědoměn o každé schůzi, kterou výbor odbýval, ačkoliv se nikdy nedostavil. Výkonný výbor je přesvědčen, že p. Hájek nebyl v tomto roce členem Matice a tudíž neměl právo ve výboru zasedati, avšak on byl zvolen do výboru členy Matice, a výbor neosoboval si právo jej tohoto členství zbaviti. On slibil roční příspěvek \$5.00, a v době, kdy se poslední volba odbývala neměl výbor ještě přičiný domýšleti se, že slibu nedodrží, a kdy konečně poznal jeho úmysl, bylo již tak blízko před volbou, že to nestálo za to obracet se na členstvo Matice v záležitosti té. Když výbor sesadil tajemníka, požadoval od něho předseda knihy a listiny, které měl v rukou, ale byl nucen zakročiti soudně. Soudce rozhodl ve prospěch předsedy, a poněvadž i na dále odepřel Hájek vydati knihy, byl pokutován pro nevěžnost soudu. Hájek se odvolal k distriktnímu soudu a knihy zůstaly z dosahu výboru až do konečného rozhodnutí. Bude členy zajímati, že Hájek při výslechu přiznal, že odevzdal zápisní knihu "svému příteli" dr. Jičínskému! Výboru, který k ní byl oprávněn, knihu odepřel avšak odevzdal jí člověku, který ani čle nem není a který byl od samého začátku škůdcem Matice! Zákeřnické útoky činěné na výkonný výbor v poslední době mají původ svůj v nízké osobní msti. Čle nové Matice mohou býti ujištěni, že zpráva vyšetřovacího výboru jest úplně správná, a že záležitosti Matice vedeny byly poctivě a bez ohledu na osobní prospěch. Nyní co se výbor zbavil zmije bude vše opět pokračovati zdárně, neb veřejnost česká zajisté nedá se mýlití útoky, jichž zjevný zdroj jest mrzká osobní msta.

Finanční výkaz nalezá se ve zprávě pokladníka a účetníka. S úctou B. Šimek, předs. výk. výboru. Dne 3. července 1905. Schváleno dne 3. července 1905. B. Šimek, předs. J. Měkota, taj.

## Matice Vyššího Vzdělání.

*Výroční výkaz pokladníka.*

Hotovost 1. čer'ce '04...	\$1414.87
Příspěvky a úrok.....	1637.48
Splaceno na půjčky....	250.00
Vráceno z půjček.....	95.00
Úhrnem.....	\$3397.35
Vydání:	
Vyplaceno studentům...	\$1670.00
Zbývá v pokl. 3. čer'ce '05	1727.35
Úhrnem.....	\$3397.35
Na úpisích zbývá.....	\$3072.00
Nadace Jos. Dusila....	200.00
Stav pokladny:	
Hotovost v pokladně...	\$1727.35
Půjčky studentům.....	2310.00
Na úpisích.....	3072.00
Nadace Jos. Dusila....	200.00
Úhrnem.....	\$7309.35
Úh. příjem od 1. H. '02	\$4382.35
Úh. vyd., vyplaceno st.	2655.00
Zbývá v pokladně	\$1727.35
Jos. Měkota, účetník.	
W. F. Severa, pokl.	

Příspěvky členské neb dobrovolné zasílány buďtež na poklad. Cedar Rapids, Ia., 3. čer'ce '05.

## Vyhláška českým studentům a rodičům.

Výkonný výbor Matice Vyššího Vzdělání upozorňuje české rodiče a posluchače, že přijímá žádosti o půjčky od těch, kteří by si přáli studovati, avšak jimž peněžité poměry toho nedovolují. Ucházeč, bez rozdílu pohlaví, vyhoví následujícím podmínkám: Musí býti českého původu, chovati české city a ovládati českou řeč; vésti slušný a mravný život a jest tělesně zdrav; postrádá vlast-

ních hmotných prostředků; vyběfe si dobré učiliště, schválené výkonným výborem, a uvolí se vystudovati plný akademický běh; vykáže se potřebnými schopnostmi a vyhoví vstupovacím požadavkům ústavu, do kterého vstoupí; a uvolí se dovoliti, aby výkonný výbor dostával zprávy o jeho pokroku. Též udá částku, která by jemu pro příští rok dostála, a poskytne výboru seznam jmén rodáků a učitelů, kteří jej mohou odporučiti, aneb o něm bližší zprávy podati.

Přihlášky od posluchačů v právnických a lékařských odborech se dosud nepřijímají.

V pádu, že výkonný výbor uzná, že ucházeč vyhovuje požadavkům stanov, povolí tomuto půjčku na jeho čestný závazek, a bez úroku, v částce nepřesahující \$250.00 ročně.

Doufáme, že rodáci naši užijí této příležitosti a povzbudí nadějnou chudou mládež k užívání těchto půjček, které jsou poskytovány ne co almužna, ale co čestná půjčka bez úroku, a jména dlužníků se neuveřejňují.

Chováme též naději, že i ti rodiče, kteří mají dostatečných prostředků, budou poslati dítky své do vyšších vzdělávacích ústavů, a takovým, nechť jsou členy Matice neb ne, nabízejme též své služby pokud se poskytování zpráv o různých ústavech týče, a doufáme, že pomůcek těch hojně budou užívati.

Upozorňujeme též české posluchače na pohyblivou knihovnu, která obsahuje české knihy a pomůcky. Knihovnu tuto mohou užívati čeští posluchači na vyšších vzdělávacích ústavech bez ohledu na to, mají-li matiční půjčky aneb ne.

Též oznamujeme, že nově zvolený výkonný výbor zvolil pro tento rok následující úředníky: Předseda, B. Šimek; místopředs., B. B. Letovský; taj. P. A. Koráb; účetník, Jos. Měkota; pokladník, W. F. Severa. Předseda a tajemník bydlí v Iowa City, avšak sídlo výkonného výboru zůstává v Cedar Rapids, kde ostatní členové bydlí.

Veškeré příspěvky, peněžité zásluky, žádosti o půjčky, dopisy týkající se finančních záležitostí, a žádosti o knihy, buďtež zasílány na adresu p. pokladníka,

W. F. Severa, Cedar Rapids, Iowa. Veškeré žádosti o radu, dotazy a veškeré jiné dopisy patřící tajemníkovu, buďtež zasílány na adresu p. tajemníka, P. A. Koráb, Iowa City, Ia. Prosíme, aby ucházeči, možno-li, přihlásili se do 1. srpna. Žádosti se budou přijímati do 1. září, avšak jest žádoucí, aby byly vyřízeny dříve. Za výkonný výbor Matice Vyššího Vzdělání, P. A. Koráb, B. Šimek, předs. taj. 51x4

## Příjmu se mladíci

k učení telegrafní a železničnímu účetní. — \$50 až \$100 slušného měsíčně našim graduantům, dříve školní plat nebudou požadován. Po telegrafitech je velká potřeba. Sedm našich škol jsou ty největší v Americe a jsou schváleny každým železničním úřadkem. Nejlepší čas vstoupiti do školy jest nyní. Píšte si o katalog.

Morse School of Telegraphy, Cincinnati, O., Buffalo, N.Y., Atlanta, Ga., La Crosse, Wis., Texasana, Tex., San Francisco, Cal. (Dopíste si do některého z výše uvedených míst.) 49x4

## Místo za hospodyní

hledá v řádné domácnosti české svobodná, zletlá Češka, jež vyzná se dokonale ve všech pracích domácnosti. Po případě provdala by se též za řádného Čecha, nejraději farmera, svobodného aneb vdovce s jedním neb dvěma dítkami, jemuž by přinesla slušnou peněžitou pomoc. Mlčelivost etí zaručena. Jen opravdová nabídka zašlete pod lístou "Spokojenost" na Pokrok Západu, Omaha, Neb. 49x3